2 COPIES
LIBRARY OF CONGRESS
SLAVIC READING ROOM
WASHINGTON D C

I чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 67. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 9-го КВІТНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 9, 1964 No. 67. VOL. LXXI.

УРЯД ОСКАРЖУЄ СТАЛЕВІ КОМПАНІЇ ЗА ЗМОВУ В СПРАВІ ЦІН

8 СТАЛЕВИХ КОРПОРАЦІЙ НА ОКРЕМИХ ЗБОРАХ МАЛИ УСТИНИТИ ЦІНИ, ЩОБ НЕ БУЛО КОНКУРЕНЦІЇ

Ню Йорк. — Федеральний уряд оскаржує 8 найбільших сталевих корпорацій в цій країні в тому, що вони на окремих зборах змовилися були щодо цін на сталь, і цим способом причинилися до подорожчання таких товарів як авта, пральні машини, холодильники, кухонні кабінети та меблі. Уряд виготовив оскарження на основі протитрестового закону, який забороняє об'єднуватися промисловим корпораціям та банковим установам в тій цілі, щоб устійнювати ціни та не допустити вільної конкуренції. В політичних колах звертають увагу на те, що вже були дещо випрадковувалися взаємини між сталевими корпораціями і урядом президента Кеннеді, який в 1962-му році гостро виступив був проти пляну сталевих корпорацій збільшити ціни на сталь. Скарга уряду знову може загострити взаємини між власниками сталеварень і урядом. Виринає тут нове питання, чи та інфляція, яка була після війни в Кореї, не постала, принаймні частинно, внаслідок того, що великі корпорації були в таємній змові, щоб не конкурувати в справі цін, та щоб цим способом спричиняти щораз то нові більші ціни на основні товари. До оскаржених корпорацій належать: Сталева Корпорація ЗДА, Бетлегемська Сталева К., Крайова сталева К., Сталева Корпорація Великих Озер, Джовнеса і Лофіна, Рі-паблік, Армко і Віллинг. Ці корпорації діяли в змові про усталені ціни на сталь в роках 1955 - 1961. Переслухання в цій справі відбудеться 21-го квітня в Ню Йорку у федеральному суді. Коли Корпорації будуть засуджені, то платитимуть кару у висоті — $50 000. Окремі особи можуть бути покарані однорічною тюрмою та грошовою карою до $50 000. Збори в справі змови про устелення цін відбувалися в Ню Йорку в готелях Білмор і Шератон Іст. З приватних осіб оскаржені є: Віллям Дж. Стіфенс, тепер президент Джовнса і Лофіна Корпорації, який в рр. 1955-1962 затруднений в Бетлегемській Сталевій Корпорації, — та Джеймс П. Бартен, який працює в Сталевій Корпорації ЗДА. Економісти очікують на той процес, який має показати, що інфляція, яка була по Корейській війні, не була економічною конечністю, тільки спекуляцією Сталевих Корпорацій. Представник Корпорації Ріпаблік Стіл заявив, що новий крок уряду є „новим кроком взад" від того, що досі й тепер сталеві корпорації не можуть використовувати своєї енергії на збільшення продукції, бо мусять думати, як боронитися на судовій розправі. Покищо представники інших корпорацій не заявили ще становища в цій справі. Але біржа вже зареагувала на цей крок уряду, і акції сталевих компаній впали, а зними зменшилися й ціни на інші акції.

Уряд пропонує скасування системи квот в іміграційному законі

Вашингтон. — Адміністратор відділу безпеки і консулярних справ в Державному Департаменті Абба Шворц, промовляючи на конвокації в Коледжі св. Олафа в Нортфілді, Міннесота, заявив, що уряд президента Джансона старається про те, щоб змінити іміграційний закон, який й досі спирається на системі квот, бо цей закон не відповідає національному характерові народу і не служить тим цілям, для яких допускається до цієї країни нових імігрантів. Уряд сподівається, що після ухвалення закону про громадянські права Конгрес ще в цьому році ухвалить новий іміграційний закон, який дозволить на приїзд до ЗДА всім тим, які на це заслуговують своїми здібностями. В Конгресі є законопроєкт, внесений ще за президента Кеннеді і підтриманий президентом Джансоном. Згідно з цим проєктом впродовж 5-ох років зліквідована була б система квот, всі азійські країни зрівняні були б з іншими державами в справах на приїзд їхнього громадян до ЗДА, — всі особи, народжені в Західній Півкулі негайно були б прибувати до ЗДА без квотової системи. Згідно з теперішнім законом 157 000 осіб мали б право прибути річно до ЗДА як нові імігранти, але це число завжди не є вичерпане, бо з тих держав, де є висока квота, немає стільки добровольців на виїзд до ЗДА.

Українські науковці взяли участь у конвенції американських слов'янознавців

Ню Йорк. — Професори Юрій Шевельов, Ігор Шевченко, Іван Лисяк-Рудницький, Богдан Боцюрків з Канади, Ярослав Білинський, Михайло Пап, О. Федишин, Т. Гунчак, Я. Пеленський, Штогрин та інші були учасниками першого крайового з'їзду Американської Асоціації для заавансованих слов'янських студій (АААСС), що відбулася тут з кінцем минулого тижня від 2 до 4-го квітня в готелі Комадор та в якому взяло участь понад 800 науковців і дослідників цієї ділянки студій. АААСС нараховує тепер круглo 1,400 членів. Хоч привні на з'їзді українські науковці взяли активну участь в дебатах, проте під час конвенції не було в програмі окремої доповіді на тему студій з українознавства. Під час дебат багато уваги віддано справі обміну науковцями між Америкою і Совєтським Союзом в рямках загальної програми культурного обміну. Між виставленнями з нагоди конвенції працями з ділянки слов'янознавства була й опублікована недавно видавництвом університету в Торонті старанням і коштом Українського Народного Союзу англомовна Енциклопедія Українознавства.

Появилася нова праця проф. С. Ґольдельмана про українсько-жидівські відносини

Мюнхен. — В Інституті для вивчення СССР, у серії „Досліди і матеріяли", вийшла у Мюнхені цінна публікація міністра праці в Уряді Української Народної Республіки, професора Самуеля Ґольдельмана, п. з. „Жидівська національна політика на Україні (1917-1920 рр.)". На 110 сторінках великого формату публікації, Автор, знаменитий знавець українсько - жидівських відносин, подає документарний матеріял, що має велику вартість для всіх, хто цікавиться даною проблемою. Проф. С. Ґольдельман, видатний економіст, який після заломання української визвольної війни був професором в Українській Господарській Академії в Подєбрадах, живе постійно в Палестині і що свою працю закінчив в Єрусалимі в 1960 році. Маючи тепер 79 років, проф. С. Ґольдельман, автор голосної в 20-их рр. книжки „Листи жидівського соціял - демократа про Україну" та численних інших творів, завжди живо цікавиться українським життям і зберігає постійний зв'язок з українською громадою в Західній Европі та в ЗДА. У вступі до названої публікації її Автор боронить терміну „жиди - жидівський" проти „єврей - єврейський". Проф. С. Ґольдельман належить до тих поважних жидівських діячів - патріотів, які ясно і недвозначно визнають за Україною право до державної самостійности і є речниками гармонійного співжиття та співпраці між жидами й українцями.

ВПРЕОСВ. ГАВРИЇЛ БУКАТКО СТАВ АРХИЄПИСКОПОМ БЕОҐРАДУ

Відень. — Католицька пресова агенція повідомляє, що 24-го березня ц.р. помер на 84-му році життя, після довшої недуги серця, довголітній архиєпископ югославської столиці Беоґраду, ВПреосв. Йосип Уйчч. Після його смерти архиєпископом Беоґраду став автоматично найстарший рангою архиєпископ, відомий україн с ь к и й католицький Владика Кир Гавриїл Букатко. В повідомленні казано, що це вперше в історії Католицької Церкви архиєпископ східнього обряду стає ієрархом також для вірних римо-католиків. Він став фактично примасом Католицької Церкви в Югославії. Архиєп. Букатко відомий також українцям в ЗДА і Канаді з своїх відвідин у тих країнах в 1957-му році.

Скорочують денний порядок найближчої сесії Ватиканського Собору

Рим. — В минулий понеділок 6 квітня т. зв. Координаційна Комісія Вселенського (2-го Ватиканського) Собору нараджувалась над денним порядком нової сесії Собору, яка почнеться 14 вересня ц. р. і триватиме до 20 листопада ц. р. Папа Павло VI натякнув був у своїх недавніх виступах, що він задумує закінчити Вселенський Собор на цьогорічній осінній сесії. В минулому місяці відбулось пленарне засідання всіх 10-х Комісій Собору і на тому засіданні скорочено денний порядок сесії з 15-х передбачених декретів до 10-х. Решту 5 справ окреслено, як „пропозиції" і над ними відбудеться значно скорочена дебата. Справа звільнення жидівського народу від вини за мученицьку смерть Христа мас бути сформульована в окремому додатку до декрету про відношення Католицької Церкви до інших Церков. Гадають, що в такому окремому додатку буде й мова про інші монотеїстичні не-християнські Церкви, як напр., мусульманську. Однак ще не відомо напевне, чи Собор скінчиться з кінцем його третьої цьогорічної сесії, бо багато кардиналів є проти цього. Так, наприклад, кардинал Августин Беа, що є головою Секретаріяту для християнської єдности, американський кардинал Джозеф Ріттер з Сант Луісу, австрійський кардинал Франц Кеніґ, що його вважають лідером „ліберальної" частини Вселенського Собору, — є прихильниками продовження Вселенського Собору і поза цьогорічну сесію.

Греція закидає Туреччині ведення холодної війни довкола справи Кіпру

Атени. — Грецький уряд закинув Туреччині, що вона веде політику в справі Кіпру в дусі „холодної війни". Безпосередньо вона стосувалось перестороги збоку Туреччини, що збройний виступ кіпрсько - грецького війська проти 600 турецьких вояків на Кіпрі, які перебувають там на основі договору з 1960 р., що його два дні тому кіпрський президент Макаріос „скасував", — буде трактований Туреччиною, як виступ проти неї самої. Кіпрський президент Макаріос намагається відсунути турецьких вояків на Кіпрі з займаних ними позицій, які блокують шлях між Нікозією та Киренією, двома більшими кіпрськими містами. Кіпрський уряд загрозив турецьким воякам, що він припинить доставу їм газоліни, світла і води.

Британський бомбовий налет на Ємен має голосний відгук в ОН

Об'єднані Нації. — На Раді Безпеки Об'єднаних Націй продовжуються палкі дебати над скаргою, що її зголосив Ємен проти Британії за збройну агресію, що її ніби допустилась Британія збомбардуванням 28 березня ц. р. форту (з Єменці кажуть, що це був не форт, а місто) Ґаріб, при чому згинуло 25 арабів. Ємен домагається демілітаризації Федерації Південної Арабії, що стоїть під протекторатом Британії, та очищення британіїських морської бази Адену. Представник Британії твердить, що знищення форту Ґаріб було спровоковане єменцями, які раз-у-раз насакували на названу вгорі арабську Федерацію. Амбасадор ЗДА в ОН Адлей Стівенсон запропонував, щоб ОН визначили посередника, який замирив би Ємен і Британію та, окрема, довів до визначення дефінітивного кордону між тими країнами, бо такого ясного кордону досі там нема, що і є причиною постійних конфліктів. Представник Єменy, підтриманий Совєтами і іншими арабськими країнами, спротивився внескові Стівенсона, бо — мовляв — річ іде не про кордонний спір, а про покарання „агресора". Він скаржився, що ЗДА хочуть поменшити значення цієї справи і „втопити" її у бюрократичний формалістиці апарату Об'єднаних Націй. Наради в цій справі продовжуються.

РЕСПУБЛІКАНЦІ ПОРУЧАЮТЬ ЗМІНИ ДОГОВОРУ З ПАНАМОЮ

Вашингтон. — Республіканська „Громадська Рада для актуальних проблем", що є насправді політично - плянувальним органом Республіканської партії між партійними конвенціями, які — базуючись на постановах тієї Ради — формально устійнюють політичну плятформу, проголосила заяву в справі політики ЗДА у відношенні до Панами. Найближча конвенція Республіканської партії відбудеться 13 липня в Сан Франсіско. Республіканці заповіли, що вони проголосять такі чотири документи в різних найголовніших актуальних закордонно-політичних справах. Головою цієї республіканської плянувальної Ради є д-р Мілтон С. Айзенгавер, брат колишнього президента, президент Джан Гопкінс університету в Балтиморі, Мд. Республіканська заява в справі Панами охоплена в 7-ми точках з конкретними пропозиціями, як розв'язати тривко проблему американсько-панамських взаємин. За головну передумову добрих тривких взаємин республіканці вважають збудування найдальше до 25 років, але по змозі швидше, нового каналу почерез Панамську територію, на рівені моря, при чому тоді треба буде підписати цілком новий договір щодо того нового каналу. Республіканська Рада вважає, що треба зберегти принципову постанову з американсько-панамського договору з 1903 року про „вічне" користування Америкою Зоною Каналу, але водночас основно зревідувати той договір. Треба значно піднести оплати за користування кораблями Панамським каналом і з тих прибутків підвищити річне „комірне", що його платить Америка Панамській Республіці з 1,930.000 дол. річно до 15 мільйонів дол. річно. Члени американського цивільного управління в Зоні Каналу повинні часто змінятися за ротаційною системою. Треба переводити вишкіл панамців для займання відповідальних становищ та підвищити число панамських робітників, затруднюваних в Зоні Каналу. Так само треба — в рямцях Програми для Поступу — давати таку допомогу Панамській Республіці, щоб піднести матеріяльний і духовий рівень широкого населення Панамської Республіки, а не тільки її еліти. Республіканська заява в справі Панами критикує демократичний Уряд, що від серпня минулого року не було в Панамі американського амбасадора і тому Вашингтон не був правильно інформований про ситуацію в Панамі. Зрештою, той республіканський документ мало займається безпосередньою критикою демократичної Адміністрації, а обмежується до власних рекомендацій. Цікаво, що президент Джансон призначив на представника ЗДА у переговорах з Панамою, що мають розпочатися цього місяця, Роберта Андерсона, кол. секретаря скарбу в уряді Д. Д. Айзенгавера і члена тієї 24-особової Плянувальної Ради Республіканської партії, яка саме й проголосила ці рекомендації в справі Панами.

Індія хоче відзискати окуповані китайськими комуністами землі

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру заявив в парляменті в минулий понеділок 6 квітня ц. р., що Індія приготовляється до відзискання своїх земель, втрачених у користь комуністичного Китаю під час наїзду китайських комуністів на північні землі Індії два роки тому. У тому самому дусі промовляв міністер оборони І. Б. Чаван, який повідомив парлямент про зріст індійської збройної сили за два останні роки. Правда, він принав, що й китайські комуністи скріпили і далі скріплюють свої сили в північному кордонному обширі та що навіть вони недавно нахвалялись, що коли б прийшло до нового індійсько - китайського удару, то тепер китайські війська будуть перевищувати індійські у відношенні 5:1, а не у відношенні 3:1, як це було в 1962 році. Індійський міністер запевнив парлямент, що уряд і військове командування бере на увагу ту комуно-китайську заяву та що вони переконані, що програ, яку зазнала Індія два роки тому, більше не повториться.

Голляндська княжна Ірина виступила проти своєї родини і уряду

Гаага. — Княжна Ірина, друга з черги донька голляндської королеви Юліяни і друга на черзі кандидатка до голляндського престолу, проголосила через свою секретарку, що вона рішила активно підтримувати заходи свого майбутнього чоловіка, еспанського князя Карльоса, претендента до еспанського престолу. Проти активного ангажування княжни Ірини в внутрішньо-еспанські справи були її родина і голляндський уряд. Щоб цілком унезалежнитись від них — княжна Ірина не поїхала разом з королевою і своїм батьком князем Бернардом до Мехіко: королівська пара та наступниця престолу княжна Беатрікс даремне чекали на летовищі на княжну Ірину, яка — не повідомивши їх раніше про своє рішення — просто не з'явилась на летовищі.

Бульдозер розчавив білого священика під час демонстрацій в Клівленді

Клівленд, Огайо. — 7-го квітня під час демонстрацій проти будови нової школи в негритянській дільниці, бульдозер, який працював на будівельній площі, розчавив білого пресвітеріянського 26-річного священика Брюса Віл-ліяма Кландера, одруженого і батька двох дітей, який кинувся на землю ззаду бульдозера, щоб тим способом припинити його рухи, бо три інші демонстранти лежали перед бульдозером. 23-річний шофер бульдозера Джан Вайт, якого демонстранти побили, і аж поліція врятувала йому життя, боронився тим, що він не міг стримати машини, і що його машиною. Священик Кландер очолював місцевий відділ Конгресу Расової Рівности, який протестував проти будови нової школи в чистонегритянській дільниці тому, що новий шкільний будинок в цьому місці буде продовженням расової сеґреґації в дільниці шкільництва. О. Кландер сказав, що очолювана ним організація не припинить боротьби проти расової обмеженості і всіма засобами домагатиметься, щоб Шкільна Рада змінила свій плян і будувала шкільні будинки, щоб в них могли навчатися білі і негритянські діти. Після смерти о. Кландера продовжувалися демонстрації, під час яких демонстрантів обкидували поліцію камінням і пляшками.

„Македонська Трибуна" в Індіянополісі відзначила Шевченкові роковини

Індіянополіс, Індіяна. — „Македонська Трибуна" з 26 березня на першій сторінці вмістила новинку про Шевченківські роковини під заголовком „Тарасъ Шевченко 1814—1964", в якій повідомила, що 9-го березня минуло 150 років від народження „українського поета і борця за національну свободу і незалежність України — Тараса Шевченка". В новинці подано про життя й творчість Шевченка.

Канада збільшує свій експорт до ЗДА

Оттава. — В урядових колах вдоволені з того факту, що канадійський експорт в лютому цього року збільшився на $68 000 000, бо до ЗДА вивезли в тому місяці товарів на суму $382 400 000, а в тому самому часі 1963-го року канадійський експорт до ЗДА виносив тільки $314 800 000. Оптимізм цей скріплює ще й той факт, що в останній чверті експорт до ЗДА збільшився на $136 300 000. В урядових колах передбачається, що ця-що ця тенденція в експорті буде тривати цілий 1964-ий рік, то експорт та імпорт між ЗДА й Канадою буде збалянсований в тому самому році. Минулого 1963-го року дефіцит в торгівлі з цією країною виносив в Канаді поважну суму — $544 000 000. Уряд прем'єра Лестера Пірсона хвалиться тим, що це йому вдалося зменшити торговельний дефіцит, який за прем'єра Джана Діфенбейкера був дуже високий.

Михайло Ольшанський найменований організатором УНС в Шикаго

З головної канцелярії У. Н. Союзу повідомляють, що Шикаго, відоме зі своїх великих здобутків на союзовому полі, зокрема зі здобуття три роки під ряд, першенства всього УНСоюзу у збільшенні його членства, придбало нового окружного організатора, завданням якого є приєднувати членів до місцевих Відділів УНСоюзу. Є ним Михайло Ольшанський, який в минулому році, за свої організаційні досягнення, одержав пам'яткову срібну медалю засновника „Свободи" та У. Н. Союзу, о. Григорія Грушки. Уродженець Самбірщини, М. Ольшанський прибув до Америки після останньої світової війни й тут зараз включився в членство, а згодом в активну працю, УНСоюзу. Навпаки

Михайло Ольшанський

досягнуть нових, ще більших успіхів. Це з черги допоможе шикагівським громадянам, які ще —не належать до У. Н. Союзу, стати його ювілейними членами, а тим, що до нього включилися, значно збільшити своє забезпечення, щоб мати його стільки, скільки вимагає сучасне життя та примені власного добробуту і забезпечення своїх родин. свого окружного організатора передові в союзовій праці місто і округа Шикага мають тим більші виглядu, що не тільки збережуть своє першенство, але в цьому ювілейному році 75-річчя УНСоюзу

Улас Самчук виступить в Ню Йорку і в Трентоні

Ню Йорк. — З літературно Мистецького Клюбу інформують, що тут у найближчу п'ятницю, 10-го квітня, виступить з доповіддю завжди пожаданий гість з Канади видатний український письменник Улас Самчук. Темою доповіді, яка відбудеться в приміщеннях Клюбу при 2-ій Евню о год. 8-ій ввечері, буде: „Проблема сучасного українського роману". Улас Самчук уже від приблизно двох тижнів перебуває на відвідинах у ЗДА та виступав з доповідями на теми української культури в Боффало й Сіракюзах. У Ню Йорку письменника зустріне й привітає багато його приятелів та знайомих, як і багато ентузіястичних читачів його творів.

Рівночасно інформують з Трентону, Н. Дж., що там приготовляється зустріч громадянства з п. Самчуком на неділю, 12-го квітня. Ця зустріч

Улас Самчук

відбудеться старанням місцевого Осередку Українського Публіцистично-Наукового Інституту в залі парафії св. Юра Переможця при 331 Сентер вулиці о год. 1-ій по пол.

В АМЕРИЦІ

● Секретар Білого Дому Джордж Рідi потвердив вістку, що президент Джансон в неділю вийшов із Білого Дому за місто, де з приятелями грав в Гольфа. Цікаве в тому те, що президент Джансон останній раз грав в Гольфа в 1960-му році з президентом - електом Джаном Ф. Кеннеді, який тоді перебував на Флориді.

● Банки в великі т. зв. ланцюгові крамниці нарікають на брак монет. Причина цього явища є в тому, що люди їх зберігають для себе, тільки в тому, щоб за монети, і ті, що є ще в автоматах продавати свій товар на монети, і ті монети, що в обігу, вже зовсім мало залишаються в обігу. Багато монет дурно лежить в ощадностях „скованих" та скриньках, бо їхні власники довший час зберігають свої скраби.

● Тижневики „Тайм" і „Нюзвік" принесли вістку про те, що президент Джансон, бувши в Тексасі, їхав автом із недозволеною швидкістю 90 миль на годину, хоч на автостраді швидкість була дозволена тільки 70 миль. На пресовій конференції президент заявив, що він „не знав, що швидкість його авта була така велика".

● Президент Джансон повідомив Конгрес, що він вирішив упривілейовано трактувати імпорт з таких комуністичних держав, як Польща й Югославія, бо таким способом скріплюється незалежність цих двох держав від контролі міжнародного комунізму; що є залежні від Москви.

У СВІТІ

● Георгій Маленков, колишній прем'єр безпосередньо після смерти Сталіна, заявив в 1957 році такої долі, як Гаррі Труман чи Д. Д. Айзенгавер: просто „прийшов час" на їхній відхід від влади, „внаслідку постанов демократичних установ держави" — твердить московське радіо, відповідаючи на запит, „що сталося з Маленковим?". Маленкова викинув геть Хрущов, як члена „антипартійної групи". Він став ніби директором якоїсь електрівні, але насправді ніхто його в Москві ніколи не бачить на публічних імпрезах не бачить.

● Французький щоденник „Ле Фіґаро" натаврував в окремій великій статті засмічування французької мови англіцизмами. На доказ того наведено в тій щоденник вказав на появу брошур „Парле-ву франґле?" — „Чи говорите франко - англійською мовою". У французькій поточній мові примаються англійські, чи пак американські технічні вислови, як „міксер", „снекбар", „контейнер", „стартер" і багато інших.

● Совєтський міністер закордонної торгівлі Ніколай Патолічев критикував на Женевській конференції для справ торгівлі і розвитку — становище Америки, що помагати треба тим країнам, які хочуть допомогти самі собі. Патолічев твердив, що це небезпечний принцип, бо — мовляв — якби якась недорозвинена країна відмовилася піддаватися вимогам „імперіялістів", то можна б сказати, що вона „не хоче собі помогти" і на цій підставі відмовити їй допомоги.

● У Варшаві хочуть перенести пам'ятник князя Понятовського з закутин Лазенківського парку кудись на більш почесне місце, але не можуть його знайти, бо всі кращі площі у Варшаві займають вже пам'ятниками — різних комуністичних „прометеїв".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Говорити чи не говорити

Запрошення офіційного представника УССР в Об'єднаних Націях, отже репрезентанта окупаційного режиму в Україні з доповіддю на форумі Української Студентської Громади в Університеті Рутґерса в Нюарку викликало — поминаючи всі її куліси й закуліси — досить гостру реакцію поважної частини місцевого громадянства, посередньо чи безпосередньо зв'язаної із цією студентською молоддю, як і громади в цілому. Як друкується цей коментар, доповідь ще не відбулася, і вона, правду сказавши, навряд чи може цікавити громаду своїм змістом. А втім, зміст її можна передбачити, бож про „ролю України в Совєтському Союзі", що є темою доповіді, безнастанно торочить комуністична пропаґанда, обдурюючи наївних. Коли ж мова про українську суспільність, то їй не треба повторювати в живі очі тієї брехні, яку на цю тему поширюють совєтські агітатори в Об'єднаних Націях та на інших форумах.

А проте, випадок в Нюарку ставить на порядок дня проблему в принципі: говорити чи не говорити з большевиками? Відповідь на це питання, здавалося б, цілком ясна: в такій країні волі, як нею є Америка, ми заперечували б самі себе і принципи волі, якби забороняли говорити чи писати або в будь-який інший спосіб виявляти свою думку. Вольтерівська засада: „я не вірю ані одному твоєму слову, але готов вмерти, щоб ти мав право висловитись" — зобов'язує в системі демократії всіх і всюди. Також немає надмірного побоювання, що рафіновані большевицькі агітатори можуть когось у цій країні „забрехати на смерть", хоч вони вже забріхували цілі народи, забрехали не одного і в нашій громаді, продаючи — кажучи образово — „Бруклинський міст", хоч за нього вже грубо заплатили інші, не мавши з того жадної користи, але набувши, натомість, неописаної шкоди. На таке наша громада занадто свідома, а большевицькі брехні добре відомі і наявні, щоб вони сьогодні могли ммати більший успіх. Не можна також забувати, що здогадний вбивник президента Кеннеді належав до тих, мозки яких сполікано марксистсько - комуністичної пропаґандою. Тим не менше в країні свободи слова не можна того слова заборонити.

Це принцип. Але якщо американці погоджуються на те, щоб большевицькі пропаґандивні комівояжери виступали в Америці, то вони повинні вимагати такого самого права для американців у Совєтському Союзі. Якщо вже ми маємо слухати в Америці большевицьких брехнів, то нехай підсовєтські люди почують і американську правду.

Коли ж мова про випадок в Нюарку, то справа не так у тому, що большевицький агітатор там промовлятиме, як у тому, що його запрошено, і він плестиме свої пропаґандивні небилиці на форумі Української Студентської Громади. Говорити й запрошувати до себе чи йти в гості — це дві цілком інші справи! Часом, як не на вулиці чи в іншому публічному місці, то в суді приходиться говорити з різними людьми, включно з убивцем, але чи це рівнозначне з тим, щоб запрошувати його до своєї хати в гості або йти в гостину до нього!

У цьому, в цих запросинах, і полягає головна помилка Української Студентської Громади в Нюарку, чи тих, хто за ці запросини відповідальні. Не знаємо „обставини", яка могла б цю справу виправдувати, але живий спротив цим запросинам збоку великої частини самого студентства, як і громади, дає надію, що такого роду кардинальні помилки не будуть повторюватися.

15-ті роковини НАТО

4-го квітня 1949-го року 12 міністрів закордонних справ країн Західньої Европи і Північної Америки підписали у Вашинґтоні договір про заснування Північно - Атлантійського Союзу, відомого з початкових літер англійської назви, як НАТО. В наступних роках приступили до того союзу ще три західньоевропейські держави, і таким чином НАТО складається тепер із 15-ох вільних країн. За одною з головних точок того союзу — ворожа атака проти будь-котрого члена НАТО автоматично зобов'язує всіх інших членів поспішити заатакованому з військовою допомогою. А що НАТО покликано до життя внаслідок зламання Совєтським Союзом воєнних договорів із західніми альянтами та створення нової міжнародної ситуації після комуністичного перевороту в Чехо - Словаччині, то ця організація стала оборонним союзом спеціяльно проти російсько-большевицького імперіялізму. НАТО стало заборолом проти російсько - большевицького агресивного походу на Західню Европу, уярмлення якої було б катастрофою.

Впродовж 15-ох років існування НАТО цей найбільший сучасний військово - політичний бльок переживав багато внутрішніх криз. Їхнім праджерелом був і далі є індивідуалізм кожної окремої держави. Останнім таким яскравим прикладом індивідуального підходу до всіх проблем, що в них заінтересоване НАТО, є Франція де Голя з її концепцією такої всеприявної суверенности, якої не вільно звужувати ніякими наддержавними клявзулями. Але й де Голь раз-у-раз підкреслює вірність Франції західнім союзникам і, між іншим, покликається на факт, що конфлікті в зв'язку з совєтськими ракетами на Кубі Франція неґайно солідаризувалася із ЗДА, проти Куби та СССР. Всі згадані конфлікти лагоджено на Раді НАТО, що існує як постійне тіло в Парижі. Кожного півроку відбуваються конференції міністрів закордонних, фінансових і військових справ всіх країн - членів НАТО. У Вашингтоні існує так звана Постійна Комісія НАТО з високих військовиків, а під Парижем знаходиться головна кватира Найвищого Альянтського Командування у проводі з американським генералом. Першим головним командантом і організатором тієї головної кватири був Д. Д. Айзенгавер, — теперішнім його наступником є ген. Лаймен Лемніцер.

Все ж за 15 років існування НАТО виринули в західньому світі різні нові течії, яких не було в 1949-му році: Під впливом розвитку могутніх атомових збройних сил, які послабили можливість вибуху нової світової війни, та під впливом поширення „співіснувальних" теорій, за ширмою яких криються також всі пацифістичні й угодівські елементи, народились і противники дальшого існування НАТО. Ось так в обширній статті у „Сатардей Івнінґ Пості" з 28-го березня під заголовком „НАТО завмерло" Роналд Стіл доказував, що в ім'я приспішеної згоди із СССР треба розв'язати НАТО, яке просто стало зайвою і навіть шкідливою організацією. Алеж у тому самому числі редакція цього журналу рішуче відмежувалася від поглядів автора, ствердивши, що це якраз мрія Москви, щоб НАТО перестало існувати, і що з Москвою можна розмовляти та „миритися" — тільки з позицій сили.

Президент Джансон минулої суботи у своїй промові на спеціяльній маніфестації, влаштованій у Білому Домі на честь НАТО, заявив, що НАТО було і є „наріжним каменем американської закордонної політики". Це правильна заява, яка повинна прохолодити звеличників угодівського ревізіонізму, що радий був би зарахувати до „мітів" також російсько - большевицький імперіялізм.

Мих. Килимний

ЯК ПОЧАЛОСЯ В БРАЗИЛІЇ

Стаття Мих. Килимного відноситься ще до подій, які безпосередньо попередили військовий переворот у Бразилії. Як відомо, більшість збройних сил країни виступила у вівторок 31-го березня проти уряду, і прокомуністичний президент Ґулярт, зреаиґнувавши із свого становища, втік до Уруґваю. Пост президента, згідно з конституцією, до закінчення каденції Ґулярта, обняв голова Палати Послів Ранієрі Маззілі, якому президент ЗДА Джансон вислав телеграму з найкращими побажаннями. У цілій Бразилії виарештовують комуністів та їх поплентачів.

Ред.

* *

Куритиба. — Користуючись сприятливими для себе умовами, головно політичною невиробліністю і недосвідченістю впливових державних та партійних діячів, а то й середовищ, комуністи від кількох років приховано просякали в Бразилії до керівництва професійних синдикатів, партійних організацій, студентських об'єднань, у військо, державну адміністрацію аж до міністерських становищ. На це ніхто не звертав особливої уваги, дотримуючись помилкової засади про відсутність в Бразилії ґрунту для комунізму. Чотирнадцять років тому навіть тодішній архиєпископ Католицької Церкви в Сан Павльо виразно сказав одному українському католицькому священикові і авторові цих рядків, що комунізмові в Бразилії нема чого робити, він тут не страшний, а загроза його існує тільки в уяві нових емігрантів, що прибули з Европи.

Тим часом комуністи діяли. Нарешті вони опанували професійні синдикати та студентські об'єднання і почали вже майже одверто змагати до верховної державної влади, до створення „синдикально - соціялістичної республіки". Комуністи та їхні прибічники поширювали й активізували свою діяльність на всіх ділянках життя країни, і населення Бразилії це бачило і відчувало, до чого йдеться.

Стараннями комуністів, їхніх свідомих і несвідомих помічників країну та її економіку доведено до межі хаосу. праця державної адміністрації розладналася, дисципліна у війську занепала. Все це вийшло тепер назовні, і для багатьох стало зрозумілим, хто в цьому завинив.

Однак, як уже не раз писалося на сторінках „Свободи", впливові чинники Бразилії докладали найбільших зусиль для збереження спокою в країні, для затримання існуючого стану аж до наступних виборів, після чого мали на меті взятися до направи всіх ділянок життя. Тому, хоч вибори мусіли б відбутися тільки в жовтні 1965-го року, довкола них почали розгортати широку пояснювальну роботу вже півроку тому.

Стан такої „витримки" тривав до 13-го березня. Порушення його спричинило проголошення президентом республіки Жуоном Ґулялртом, проти волі парляменту, земельної реформи. Хоч президент цю свою реформу спирав на домовленість з міністрами суходільних військових сил, військово - морської фльоти та військової авіяції і на проводи професійних синдикатів, він таки зазнав відчутної поразки.

Проти самої реформи, а ще більше проти спроби її проголошення зразу виступили губернатори таких головних естад: Ґвенабара, Сан Павльо, Ріо Ґранде до Суль, Парани, Мінас Жерайс, які вбачали в тому акті зламання демократичної конституції. Після того відбулась у Сан Павльо спонтанна демонстрація, в якій взяло участь понад мільйон людей. Сан Павльо демонструвало в обороні конституції, проти Москви, Куби, проти комунізму. В порівняно невеликому портовому місті Сантос, яке досі вважалося міцно опанованим комуністичними впливами, під такими ж гаслами, як і Сан Павльо, вийшло на демонстрацію понад 100.000 осіб. І покотилися могутні хвилі протикомуністичних демонстрацій по всій розлогій Бразилії, захоплюючи робітників, селян, інтеліґенцію із студентами включно.

Дуже цікавою вийшла демонстрація в Куритибі, головному місті естада Парана. Хоч падав зливний дощ, демонструвати вийшло на вулиці понад 30 000 осіб. До всього того, що було в Сан Павльо та в інших містах, куритибські демонстранти долучили ще проблему шкільництва, конкретно, приділили увагу випущеним федеральним міністерством освіти та надісланим до естада Парани підручникам для початкових шкіл та гімназій.

Представники демонстрантів відчитали перед губернатором Ней Браґою свій протест проти цих підручників, заявивши, що їх укладено в комуністичному дусі. Перед губернатором поставлено вимогу — всі нові підручники, видані федеральним міністерством освіти, стягнути і відіслати назад. Губернатор, вимахуючи перед демонстрантами одним з цих підручників, сказав таке: „Я його не шпурну собі під ноги тільки тому, що він може забруднити нашу землю"...

Ієрархія місцевої Католицької Церкви звернулася до всіх християнських Церков міста, в тому числі й до Української Православної Церкви, із закликом зорганізувати в обороні конституції спільний християнський похід вулицями міста. Не-католицькі Церкви пропозицію прийняли (зазначивши свою солідарність із діяльністю Папи Івана XXIII), і устійнили деталі заплянованого походу.

Протягом останніх днів у Ріо де Жанейро заносилось на колотнечу серед федерального війська (бо є ще війська естадуальні, а газети навіть почали були писати про „мілітарну кризу". Справа почалася з президентового шваґра, одного з „лівацьких ватажків", федерального депутата Брізолі, який вирішив у місті Бельо Орізонте скликати мітинґ своїх прихильників. Для охорони взяв він з собою кількох військових моряків з кулеметами, передягнувши їх у цивільне. На Брізолю і його моряків напали жінки, від яких він ледве втік, ховаючись ганебно в туалетах, за купами сміття на задвірках, стрибаючи з вікон. Справа набрала розголосу по всій країні. З'ясувалося, що згадані моряки свавільно покинули корабель, свавільно взяли зброю, ні в кого з офіцерів не питали дозволу передягнутися в цивільне вбрання.

Недавно призначений міністер військово - морської фльоти, хоч теж притримується доволі „лівацьких" поглядів, такого самоправства стерпіти не міг, і дав наказ самочинним охоронцям Брізолі протягом трьох днів з'явитися до карної частини. Ті наказу не виконали і отаборились у приміщенні синдикату металюрґів. Міністер вислав з'єднання моряків до того приміщення арештувати порушників військової дисципліни. До того ж синдикату вирушило інше з'єднання моряків з метою захистити „покривджених". Виникла загроза сутички. Тоді, за наказом командувача 1-ої військової округи, на те саме місце вирушили суходільні війська з танками і легкими гарматами, які оточили ворогуючі з'єднання, щоб зльокалізувати можливий заколот. Створилася дуже загрозлива ситуація.

Літаком з міста Бразилії прилетів до Ріо президент республіки Ґулярт і розпочав переговори з моряками. Внаслідок тих переговорів усунено міністра військово - морської фльоти, адмірала, який хотів провести арешт, а від кари звільнено охоронців Брізолі. В такий спосіб „мілітарна криза" була ніби зліквідована. Проте, зовсім очевидно, після описаного інциденту, дисципліна серед бразилійського війська ще більше розхиталась.

Події останніх днів, а особливо всенародний рух проти комунізму та всякого тоталітаризму, за збереження конституції і демократичного устрою в Бразилії, показали гостро-вороже наставлення бразилійського населення до всіляких спроб повернути країну обличчям до Москви чи Пейпенґу.

Ярослав Падох

НОВИЙ ДІЛОВИЙ РІК УККА

З березнем місяцем закінчився 1963-ий фінансовий рік Українського Конґресового Комітету Америки. В минулих роках цей рік тривав від липня до червня наступного року. Восени минулого року УККА схвалив внесення Фінансової комісії, щоб зрівняти діловий рік УККА із роком календарним, для кращої звітности у книговеденні та щоб дозволити платникам національного датку краще орієнтуватися, за який рік вони виконали це своє національне зобов'язання.

Скорочений на три місяці, щойно закінчений, рік приніс, порівнюючи з попередніми роками, задовільну, хоч на наші можливості і потреби надто вже скромну суму — $58 000. В минулому році, що тривав 12 місяців, прибутки становили — $67 085, а ще рік раніше, в 1961-му році, тільки — $64 140. Ця болюча скромність фондів сповільнювала й, що гірше, обмежувала працю УККА. Ряд запланованих видань і різних акцій приходилося відкласти на пізніше, або й зовсім з них зрезиґнувати, із-за браку фондів. Тому перед нашим громадянством стоїть питання кращого вивінування своєї політичної репрезентації, щоб вона могла спростати тим щораз більшим і важливішим завданням, які наша доба ставить перед українське громадянство в цім краю.

Фінансова комісія УККА

З метою плянування на дальшу мету та переведення в життя запланованих, в першу черґу, фінансових акцій Екзекутива УККА на внесення свого касира покликала до життя окрему дев'ятичленну Фінансову комісію та іменувала її перших членів в особах касира УККА, Ярослава Падоха, голови та членів ред. Мудрого, директора канцелярії УККА, мґра Івана Базарка, організаційного референта УККА, п. Володимира Гірняка, гол. книговода УККА, секретаря Фінан. Комісії д-ра Богдана Коваля, д-ра Миколи Ценка, д-ра Івана Козака, дир. Івана Винника та ред. Мстислава Дольницького, який зайняв відповідальний пост референта преси і інформації.

Ця комісія розділила між собою завдання і опрацювала плян поліпшення фінансового положення УККА. Її пропозиції були повністю схвалені Екзекутивою та Політичною Радою УККА і тепер переводяться в життя.

Короткі січневі збірки на УНФонд

Крім зрівняння фінансового року з роком календарним та введення одного річного списку пожертв замість кількох списків, які не дозволяли легко перевірити, хто з місцевих громадян виконав свій обов'язок у відношенні до УККА, схвалено розпочинати в майбутньому збіркові кампанії з днем державного свята 22-го січня і скоротити збірковий час до трьох місяців. Це дасть змогу органам УККА мати готові гроші на цілорічну працю і зосередити свою увагу на праці, а не, як досі, на клопотах грошового характеру.

Конґресові округи

Терен збіркової акції УККА, в цім також на УНФонд поділено на округи, яких покищо намічено десять. У цих округах бодай два рази на рік відбуватимуться окружні конференції представників місцевих Відділів УККА та їх референтів для збірки на Український Народний Фонд. Вже заплянована окружні збори в Ню Йорку, Джерзі Сіті, Філядельфії, Гартфорді, Боффало, Шикаґо, Дітройті, Балтиморі, Питсбурґу та відвідини Відділів у Мінеаполісі і Сан Франсіско. Перша із серії окружних конференцій відбулася 14-го березня в Клівленді для відділів Огайського стейту. Референтом округ і зв'язку з ними став мґр. Іван Базарко.

Постійний збірковий апарат

Ці наради в новоутворених конґресових округах призначено у великій мірі для обміну досвідом у праці та утворення твердої і постійної організаційної основи для переведення щорічних збірок фондів на працю УККА. Фінансова комісія поставила собі завдання в усіх осередках нашого громадського життя утворити постійний збірковий апарат, спертий на допомозі більшого числа постійних збирачів на Народний Фонд, які допильновували б тільки невелике число призначених їм сусідів, щоб вони виконали свою громадську повинність відносно УККА. Такий збирач міг би без зайвого труду, в короткому часі, провести збірку на своїй вулиці чи у своєму бльоці і допильновував би, щоб у його районі не було нікого із українців, хто не платив би датку на УНФонд. Ця функція, хоч не важка, була б постійною. Хто бажав би, чи змушений був звільнитися від обов'язку збирача, мав би знайти собі заступника. Так, як уступаюча управа наших товариств не може залишити своїх обов'язків без заступників, так мало б бути й із зби-

(Закінчення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ:

У справі промови на Шевченківському Концерті в Ню Йорку

Сучасна посилена діяльність нам усіх відомих чинників в Америці вимагає, щоб я подав до відома:

1) Редактор Іван Кедрин-Рудницький виступав на концерті, що його влаштували Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА і Об'єднаний Комітет Українських Організацій міста Ню Йорку, від Управи АНТШ і мав за завдання в першу черґу з'ясувати в своїй промові духове обличчя й національно - культурне і національно - політичне „вірую" нашої Першої Академії Наук — Наукового Товариства ім. Шевченка і всіх тих, що є пройняті дійсною, непофальшованою й незасміченою ідеологією Шевченкової творчости. 2) Подаю також до Вашого ласкавого відома, що я, як голова Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА і президент Головної Ради НТШ, цілком погоджувався з нашим промовцем - делеґатом, що в 150-річчя народин Шевченка, на репрезентаційному концерті в метрополії Ню Йорку, не можна виголошувати лірично - літературної промови, а тільки таку, яка — поруч із найтіснішим пов'язанням з тематикою Шевченкової творчости — мала б характер наче політичної декларації українства поза межами поневоленої України.

3) Тому вважаю, що наш промовець правильно прославляв Шевченка передусім як духового надхненника української визвольної боротьби і революції, і довкола цієї тези сконструював цілу свою промову, яка в першу черґу таврувала ті „співіснувальні" і „реалітетні" течії сучасного часу, які противляться революційному закликові Шевченка до боротьби за визволення з-під московського ярма.

Складаю йому сердечну й прилюдну подяку.

Р. Смаль-Стоцький
Ню Йорк, 6 квітня 1964 р.

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(23)

Хоч Чигирин „проспав степи, ліси і всю Україну", Шевченко вірить, що він пробудиться, коли „сонце встане, поки тії недолітки підростуть, гетьмани". Які гетьмани? Та ж тоді вже не було жадних „недоліткіs" гетьманів в Україні, коли поет писав цей свій вірш. Акад. Смаль-Стоцький пише: „Та є традиція гетьманська, це дійсно тепер є, і з того ясно, що гетьмани можуть бути, так що поет уявляє собі вже навіть, що вони будуть, а як будуть, то, може, десь уже й є, тільки вони ще — недолітки, неповнолітні, і мусять підрости та щойно не видко можуть з'явитися. Тим часом іще спи, Чигирине!" (ст. 26).

Шевченко хоче своїм поетичним словом, посіяним на добре зораному перелозі, словом, що, мов ножем, краяло б серце, цим гірким плачем-сльозами, мов обоюдними ножами, розпанахати погане, „гниле серце трудне" своїх земляків, хоче вицідити з нього цукровату кров, а налити до нього „живої козацької крови, чистої, святої"; отже хоче передусім збудити живий чистий, давній дух козацький, святе колишнє завзяття козацьке, козацькі ідеали. Так переповідає зміст поеми акад. Смаль-Стоцький, додаючи після цього: „Незрівнянний мистецький образ бажаного поетом передусім етичного відродження України через обнову крови в серці знаною (тою!), чистою, святою козацькою кров'ю" (ст. 28).

У замітці про це місце В. Сімович писав: „Це був би лік, такий, що з коренем вирвав би народну хворобу, і народ одродився б, і Україна встала б. Це лік — гострий ніж" (ст. 109): „А на перелозі я посію мої сльози, мої щирі сльози. Може, зійдуть і виростуть ножі обоюдні".

Та це не „ножі", а поетове слово, як це видно з інших Шевченкових творів. У „Неофітах" поет просить:

Пошли мені святеє слово,
Святої правди голос новий,
І голос розумом святим
І оживи і просвіти!..
Подай душі убогій силу,
Щоб огненно заговорила,
Щоб слово пламенем взялось,
Щоб людям серце розтопило
І на Украйні понеслось,
І на Украйні святилось
Те слово.

В поемі „Пророк" знаходимо таке місце:

Неначе наш Дніпро широкий
Слова його лились, текли
І в серце падали глибоко,
І ніби тим огнем пекли
Холодні душі.

Отже, цього всього мало доконати — слово поета, а не ніж — твердить акад. Смаль-Стоцький.

Та цим словом поет спричинить те, що „між ножами розів'ється рута і барвінок", це значить, що в майбутній Україні будуть щасливі і веселі подружжя („рута і барвінок"), які згадуватимуть поета, що своїм словом збудив до вільного життя Україну. Ніхто не може цієї поеми розуміти інакше, як її пояснив акад. Ст. Смаль-Стоцький.

„І поет, чим більше сам вдивляється у змальований своїм словом образ своєї уяви повного відродження України, тим більше ним захоплюється, образ уяви в його очах перемінюється вже в дійсність, захоплення зростає аж до повної екстази, бо він бачить вже рай на Україні, витворений своїм словом, він прямо раює над такою переміною запущеного перелогу в чудову ниву, і з уст його виривається оклик:

Слово моє, сльози мої, раю ти мій, раю!

Та поет усвідомлює після того захвату майбутнім України сучасність і закінчує вірш словами:

Спи, Чигрине, нехай гинуть у ворога діти.
Спи, гетьмане, поки встане правда на сім світі.

„Таким могутнім акордом глибокого переконання, що встане правда на сім світі, і що тоді встане Чигирин, встане гетьман і встане Україна, і діти не будуть уже більше в ворога гинути — кінчає Шевченко свою величаву, чудову, повну найбільших душевних зворушень поему, симфонію з широчезною скалею мистецького поетичного виразу від найбільш пекучого душевного болю аж до найвищого захоплення, до екстази, кладучи цим головний натиск на правду, на етичну основу відродження України. Через правду до волі, а так і до слави, святої слави" (Інтерпретації, 30-31).

Очевидно, що в поневоленій Україні не можна так писати про цю поему. Петро Г. Приходько в книжці „Шевченко й український романтизм 30-50 рр. XIX ст." (Київ, 1963, ст. 269 і 299) може тільки згадати про „романтичний пафос" та про те, що в цій поемі образ „скривдженої матері України" освітлений „революційною та патріотичною мрією".

Кирилюк у згаданій „Історії літератури" подає невірне тлумачення цього твору, бо для нього найважливіші є „ножі", і він їх розуміє дослівно. Він пише, що поет хоче „посіяти сльози" — слова в сподіванні, що зійдуть „ножі". Образ цей подібний до образу „свячених ножів" з поеми „Гайдамаки" (ст. 234). Кирилюк згадує ще про „протест Шевченка проти соціяльного і національного поневолення українського народу в поемі „Сон", але не підкреслює найголовнішого в цій поемі — що її автор мріяв про те, що „встане правда на сім світі", і що Чигрин пробудиться, воскресне вільна Україна. Як на злість Кирилюкові, в цій поемі немає нічого про „соціяльне поневолення", бо „козацька, жива, чиста і свята кров" — це те саме, що „українська кров", як це знаємо з інших творів Шевченка.

Не підкреслює національного моменту і Теофіль Комаринець в творі „Шевченко і народна творчість" (Київ, 1963, ст. 191), коли пише, що в поемі „Чигрине, Чигрине" є „глибоке узагальнення економічного та політичного безправ'я України". Той самий критик підкреслює на 224 сторінці боротьбу за „справедливий соціяльний лад" в цій поемі, а не змагання до політичної волі, коли пробудиться Чигирин і „встане правда на сім світі".

Шевченко в своїх творах кликав до збройної боротьби, щоб здобути волю рідному краєві. В цій поемі він кілька разів згадує про *правду*, про *українську правду*, яка мусить „встати на сім світі".

Помолившись, і я б заснув... Так думи прокляті
Рвуться душу запалити, серце розірвати.
Не рвіть, думи, не паліте! Може, верну знову
Мою правду безталанну, моє тихе слово.
Може викую я з його до старого плуга
Новий леміш і чересло. — І в тяжкі упруги...
Може, зорю переліг той, а на перелозі...
Я посію свої сльози, мої щирі сльози.

Перед закінченням поеми виривається поетові захват своїм словом, який ось тут ще раз наведемо:

Слово моє, сльози мої,
Раю ти мій, раю!

„СОН" (У всякого своя доля)

Я свою п'ю,
А не кров людськую!

(„Сон", 1844)

Ця поема написана 8 липня 1844 року в Петербурзі. Вона має підзаголовок „комедія", а мотто до неї взяв поет зі св. Іоана: „Дух правди, котрого світ не може прийняти, бо не бачить його, ані не знає його".

Поема має 578 рядків і складається з трьох частин. На початку автор роздумує про світ і людей, як це він часто любив починати в тому часі свої твори („Невольник", „Холодний яр"). З такими думками, нібито „підпитий", автор-„ліричний герой" поеми засипає і бачить дивний сон. Найбільше місця в творі займає, власне, сон (рядки 62-571), а закінчення має тільки 8 рядків.

Виховна Комісія СФУЖО

повідомляє про влаштування

ВИХОВНОГО СЕМІНАРА

заходами Окр. Ради Союзу Українок Америки та Батьківського Кружка при Дитячій Світличці Українського Золотого Хреста у Филаделфії
1. частина, 12 квітня 1964, початок о год. 4 по пол.

Панель на тему:

„УКРАЇНСЬКА РОЗГОВІРНА МОВА В РОДИНІ І СЕРЕД МОЛОДІ" — Модератор: мгр. Оксана Генгало
2. частина: 26 квітня 1964, початок о год. 6 вечора
ПОКАЗ ФІЛЬМУ
на тему виховання 2 і 3-літніх дітей
Вступ і пояснення — д-р Іван Головінський.
БАТЬКІВ І МАТЕРЕЙ ПРОХАЄМО ПРИБУТИ!
ВИХ. КОМІСІЯ СФУЖО

Комітет Святкування 15-ліття СФУЖО

В РОЧЕСТЕРІ, Ню Йорк
— повідомляє, що —
в неділю, дня 12 квітня 1964 р.
о год. 1-ій по пол.
в ЗАЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ при 831 Джозеф Аве, відбудеться

СВЯТО СФУЖО

яке звеличають своєю присутністю
Достойні Гості:
Вп. Пані ОЛЕНА ЗАЛІЗНЯК — голова СФУЖО
Вп. Пані ОЛЕНА ЛОТОЦЬКА — голова СУА
Вп. Пані МАРІЯ КВІТКОВСЬКА — голова УЗХ
Свято попередить СЛУЖБА БОЖА, о год. 12-ій в пол. в укр. греко-кат. церкві Богоявлення, 180 Картер Стр.
В склад Комітету входять:
ОКРУЖНА РАДА І ВІДДІЛИ СУА — Рочестер, Боффало, Сиракюз, Ютика, Амстердам; ВІДДІЛИ УЗХ — з Рочестер і Сиракюз.

Увага! **МЕТРОПОЛІЯ ДІТРОЙТУ!** Увага!
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ „САМОПОМІЧ" — Відділ у ДІТРОЙТІ
презентує:
ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР З ШИКАГО
у постанові опери

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ

СОЛІСТИ:
Є. Мозгова — Солістка з Денверу
М. Кокольська — Сопран з Ню Йорк Сіті Опери
Ю. ПАВЛЮКОВСЬКИЙ — П. ПОКОРНИЙ
А. КЕНДЗЕРСЬКІ
● ХОР — члени Лірічної Опери в Шикаго.
● ОРКЕСТРА — члени Дітройтської Симфонічної Оркестри.
● ТАНЦІ — професійна українська танцювальна група з Шикаго.

Неділя, 12-го квітня 1964 р.
Година 3-та по пол.
CHADSEY HIGH SCHOOL AUD. — McGraw & Martin
КВИТКИ МОЖНА НАБУТИ: J. Harashewsky Book Store, 11758 Mitchell Street, W. Bloskursky Book Store, 6720 Michigan, Self Reliance Credit Union, Main & West Branch.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн.

В суботу, 11-го квітня 1964 р.

В залі Укр. Кат. Церкви — 569 Джордж ст.
вдруге поставлено буде:
КВІТКИ-ОСНОВ'ЯНЕНКА

СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ

Українська **ОПЕРЕТА** на 3 дії
Постановка: Т. ФЕДОРОВИЧА
Музичний супровід: Ю. ЦИБРІВСЬКИЙ
Початок вистави о 7:30 вечора.

УВАГА! УВАГА!

Чікаґо — Середний Південь!

В НЕДІЛЮ 12-го КВІТНЯ 1964 р., год. 4:00 по пол.
— відбудеться —

Ювілейний Шевченківський КОНЦЕРТ

в шкільній авдиторії при 4946 Савт Полайна вул.
Святочні промови:
1) поет п. **Олесь Бабій** в українській мові;
2) п. **Петро Пуцило** в англійській мові.

В мистецькій частині виступлять:
1) Мужеський Хор СУРМА під мистецьким керівництвом проф. **І. Трухлого**;
2) Церковний хор і хор Школи Українознавства під мистецьким керівництвом проф. **И. Пачоського**;
3) Орхестра СУМА під мистецьким керівництвом проф. **І. Поваляцека**;
4) Рецитації — у виконанні шкільної молоді.

ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ПАМ'ЯТНИК ШЕВЧЕНКА У ВАШИНГТОНІ.
ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ СЕРЕДНЬОГО ПІВДНЯ ЧІКАҐО

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ

(ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ)
у контакті з Братніми місцевими Організаціями:
10-ий Відділ ОДВУ і Відділ Укр. Золотого Хреста (УЗХ)
— влаштовує —
В СУБОТУ 11-го КВІТНЯ, 1964 р.
з нагоди 50-ліття заснування

Союзу Визволення України (1914-1964)

святочний відчитний вечір з доповіддю заслуженого ветерана Укр. Армії, проф. інж. **ПАВЛА ДУБРІВНОГО**
на тему:
„ДО 50-ЛІТТЯ ЗАСНУВАННЯ СОЮЗУ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ЛЬВІВ-ВІДЕНЬ 1914-1918"
(Духово-ідейна Предтеча Української Центральної Ради та процес творення перших укр. збройних формацій — дивізій Сірожупанників і Синьожупанників)

Згадаймо і вшануймо „не злим, тихим словом" (Т. Шевченко) перші когорти лицарів-вояків, творців збройного хребта Укр. Держави.
Запрошуємо до численної участи українців з різних патріотичних кіл і середовищ.
Доповідь відбудеться в Укр. Народному Домі, домівка ОДВУ, кім. ч. 22.
Початок о 6:30 год. вечора.
ВСТУП ЗА ДОБРОВІЛЬНИМИ ДАТКАМИ.
Ц.У. ОДВУ, Нью-Йорк.

Українська Вільна Академія Наук у США

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
Літературознавчої Секції, присвячена 400-річчю народження **Вільяма Шекспіра**
Програма:
Д-р Олег Зуєвський: „ШЕКСПІР В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ"
Йосип Гірняк читає уривки із творів Шекспіра в перекладах Юрія Клена і Теодосія Осьмачки.
Конференція відбудеться в неділю 12 квітня 1964 р. о 7-ій год. веч. в будинку Академії:
206 Вест 100 вул., Н.Й.

Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку

— запрошує —
У П'ЯТНИЦЮ 10-го КВІТНЯ 1964 р.
на доповідь
УЛАСА САМЧУКА:
„ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО РОМАНУ"
Початок о год. 8-ій веч.

У ГОСТЯХ ДОБРЕ, ДОМА ЛІПШЕ
Історичне оповідання
Ціна — 85 ¢
„SVOBODA"
81-83 Grand Street
JERSEY CITY, N. J. 07303

Як Бруклин відзначав 100-річчя Шевченка в 1914 році

Весною 1914 р. зійшлися управи існуючих тоді товариств Б. Хмельницького, Братства Пресв. Тройці та Запорозької Січі — все це 158, 203 і 325 Відділи УНСоюзу, разом з урядом парохії та постановили відсвяткувати 100-річчя з дня народин Т. Шевченка. Назначено комітет з трьох членів та рішено відбути похід вулицями міста на третю суботу в місяці травні.

Комітет договорився з диригентом хору пок. Гундичем, одним із найкращих диригентів в тім часі в Америці. Вирішено почивати свято, походом вулицями міста з маршалом походу на чолі та 4 чоловіками в строях козацьких на конях, які їхали на початку походу.

Коло 10 год. ранку йду до священика, щоб ще дещо обговорити програму та перед його канцелярією застаю гурт людей, які завзято про щось розмовляють. В чому справа? — питаюсь, і у відповідь пок. Заверух подає клаптик паперу, на якому написано: „Дякую Вам за хліб і сіль, я покидаю Вас на все". Підпис священика. Питаюся, що сталося, та ж священик мав мати промову про Шевченка. Що тепер буде? Гурт відповідає, що нічого не буде, а я матиму і вступне слово і промову про Шевченка, бо іншої ради нема.

Добігає 12 година, нарід починає сходитися, коло церкви, бо звідси має рушити похід. Вже й козаки на конях та оркестра прибули.

Час походові рушати. Висадили маршала на коня, і похід рушив. Дівчата в народних строях несуть синьо-жовту ленту з вишитими словами „І мене в сім'ї великій в сім'ї вольній новій не забудьте пом'янути незлим тихим словом". — За ними старші дівчата несуть великий портрет Шевченка, не пам'ятаю маляра, що його намалював. А далі товариства зі своїми прапорами та сотки громадян, а за ними фіякри, бо тоді ми ще не мали авт, — це жінки з малими діточками та люди, які не годні були маршувати, їхали за нами. Похід дійшов до великої залі „Палейс Голл" при вулиці Гренд.

Галя чепурно прибрана квітами, на сцені прибраний квітами та рушниками образ Т. Шевченка. Виходить хор зі „Заповітом", публіка встає та зі сльозами в очах прислухується до великих слів пророка.

Вступне слово та промову про Шевченка виголосив нижче підписаний. Хор чудово виконав концертові пісні, майже всі на слова Шевченка. — Опісля ще був живий образ та, на жаль, знимка зі свята затратилась. А велика шкода, бо варта б було показати нашим місцевим лідерам, що ми старі своїми силами та доброю волею без партійної гризні старалися зробити для свого народу.

Всякі прибутки з подібних імпрез ми пересилали на Рідну Шкому до Львова, а кожну посилку проголошувано у „Свободі".

Ми ще мали металеву медалю Шевченка, яка зберігалася в мене, і яку я подарував організації СУМА на руки пана В. Костика. **Ю. Павчак**

Українська Вільна Академія Наук у США

ВАДИМ КІПА

ПІЯНІСТ
ТВОРИ БЕТГОВЕНА, ШОПЕНА та В. КІПИ

Філядельфія
СУБОТА, 11-го КВІТНЯ, год. 8:15 веч.
Ethical Culture Society Auditorium
1906 Rittenhouse Square

Ню Йорк
НЕДІЛЯ, 26-го КВІТНЯ, год. 7:15 веч.
Vocational High School Auditorium
240 Second Avenue (між 14 і 15 вул.)

(Платне пол. огол.) (Paid pol. ad.)

УВАГА! УВАГА!
УКРАЇНЦІ ШИКАГО І СТЕЙТУ ІЛЛІНОЙ!

Ґолосуйте у вівторок 14-го квітня на Республіканського кандидата "CHUCK PERCY" на Ґавернора Стейту.

ВІН Є ПРИЯТЕЛЕМ УКРАЇНЦІВ І Є В ПОЧЕСНОМУ КОМІТЕТІ ШЕВЧЕНКА НА ДЕНЬ 27-го ЧЕРВНЯ У ВАШИНГТОНІ.
УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ КЛЮБ

Українська хроніка

● В днях 17 і 18 квітня о год. 8:30 хореографічний відділ Джуліярд Скул ов Мюзік в Ню Йорку (130 Клермонт Евеню) влаштовує в своїй концертовій залі спеціяльну програму, що складається з творів Пола Дрейпера, Доріс Гомфрі, Джозе Лимон і Анни Соколової. Серед точок програми буде представлена вперше створена на музиці Баха і Вебера хореографічна прем'єра Джозе Лимон. Участь у цій програмі бере молоденька українська балерина, учениця цієї школи, Тамара Божаківська.

В глибокому жалю і смутку сповіщаємо Рідню, Приятелів і Знайомих, що дня 6-го квітня 1964 р. після важкої недуги попрощався з тим світом у Ром, Н.Й.
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БРАТ І ШВАҐЕР

бл. п. д-р ЯРОСЛАВ

САХНО

лікар

народжений 1904 р. в Лагодові, пов. Перемишлянів, Західня Україна.

ПОХОРОНИ відбудуться в **ЧЕТВЕР, 9-го квітня**, о год. 8:30 ранку з похоронного заведення *Nun Funeral Home* до української католицької церкви в Ром, Н.Й.

Про молитви за душу Покійного просять горем опечалені:

ДРУЖИНА, БРАТИ І ШВАҐЕР з Родинами.

Вічна Йому Пам'ять!

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. ОЛЬГИ ШУСТ

що відійшла у Вічність 9-го квітня 1959 р.
відправиться

Заупокійна Служба Божа

в **ЧЕТВЕР, 9-го КВІТНЯ 1964 р.** о год. 8-ій ранку
в церкві св. Юра в Ню Йорку
про що повідомляють:
син Василь ШУСТ,
донька Марія ШУСТ-ПИЛИПЧИНИЙ

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого і Невіджалуваного Кузена
С. П. ВАСИЛЯ
дол. 25.00 на цілі УВАН в Ню Йорку складають
ГНАТЧУКИ і ЗУБАЛІ.

Замість квітів на могилу Покійної Лікарки-Патріотки
Д-р АННИ ЖУРКО
складають дол. 100.00 на Катедру Українознавства при НТШ
д-р ПАВЛО і д-р ЮЛІЯ БЕРЕСТЯНСЬКА-СИДОР

ПОДЯКА

Висловлюємо найсердечнішу подяку Високоповажній п-ні О. В. Чехівській за дар дол. 5, замість квітів, на могилу св. п. д-р **ГАННИ ЖУРКО**, на видання творів-проповідей і листів Митр. В. Липківського

Ласкаво просимо Віп. п-ні О. В. Чехівську вибачити нам за прикру помилку, яка трапилася через недогляд В. Кохно в останній „Подяці" в ч. 37 від 26 лют. ц.р., де було написано: „дар дол. 5.00 на допомогу бідним".

Рівнож дякуємо Високопреп. о. Іванові М. Чинченко за вислови співчуття та Віп. п-ні М. Чекеті за дар дол. 5.00 на Службу Божу.

Л. ІВЧЕНКО
Родина КОХНО

НЕДІЛЯ, 12-го КВІТНЯ 1964
Год. 2:30 по пол.

РІШАЛЬНІ ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ
за вхід до вищої Ліґи

Площа: IRONBOUND FIELD
Вілсон Еве., Нюарк (Downtown)

УСТ ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ — НАКОАН

Нюарк, Н. Дж. **Ню Йорк, Н. Й.**
Обидві дружини виступлять в скріплених складах.

Об'єднання мистців-українців в Америці

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ:

ЛЮДМИЛА МОРОЗОВА

(Олі)

ВІДКРИТТЯ в НЕДІЛЮ 12 КВІТНЯ ц.р., о год. 12 вполд.
Після того тільки в суботу 18 ц.м. від 6-8 веч.
і в неділю 19 ц.м. від 12 вполд.-8 веч.
Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку,
149 — Друга Евеню.

Ділимося сумною вісткою, що дня 20-го березня, на Рідних Землях, в 72-гому році життя, відійшов у Вічність

о. ВОЛОДИМИР КОРОПЕЦЬКИЙ

БУВШИЙ КАПЕЛЯН УГА.

Полишені в глибокім смутку
ДІТИ і ВНУКИ.

Від В-ва „Криниця"

В-во українських листівок „КРИНИЦЯ" повідомляє, що Великодньо-Весняна Серія (4 серія) не буде розсилатися тим Громадянам, які дістали нещодавно, перед кінцем 1963 року, Різдвяну Серію.

Тому ці Громадяни, що бажають мати Великодню серію, зволять звернутися за нею до Видавництва.

„КРИНИЦЯ" щиро дякує всім, що прислали свого доляра за Різдвяну Серію.

Адреса:
PUBL. "KRYNYCIA" — P.O. Box 175,
217 West 18th Street — New York 11, N.Y.

В-ВО „КРИНИЦЯ"

Оркестра

МУЗИЧНОЇ ШКОЛИ ВАСИЛЯ ЗАДОРНОГО
пропонує свої послуги для грання на забавах, пікніках та інше.
Адреса: 252 Driggs Ave., Brooklyn 22, N.Y.
Tel.: EV 9-6697.

Українське Лікарське Т-во Північної Америки

ВІДДІЛ МЕТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРК
повідомляє, що

СХОДИНИ ЧЛЕНІВ

з доповіддю
д-ра ВОЛОДИМИРА ГУКА:
„НЕВІДКЛАДНА ХІРУРГІЯ ЖИВОТА"
— відбудуться —
в СУБОТУ, 18-го КВІТНЯ 1964 р.
о год. 8:30 веч.
в залі Українського Інституту Америки, 2 Іст 79 вул.
в Ню Йорку.
— ПІСЛЯ СХОДИН — ВЕЧІРКА З РОДИНАМИ —

В найглибшому жалю ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 29 березня 1964 р. в Чікаґо, Іллиной, після довгої і важкої недуги, прийнявши Найсв. Тайни, відійшла у Вічність
НАША НАЙДОРОЖЧА ДРУЖИНА, МАТИ й СЕСТРА

БЛ. П.

МАРІЯ З БЕРЕЗЯКІВ

КОМАРИНСЬКА

на 55-му році свого трудолюбивого життя.

Тлінні останки Покійної, після похоронних відправ у Катедрі св. о. Миколая, спочили 2 квітня ц.р. на Парафіяльному цвинтарі в Чікаґо.

Вічна Їй Пам'ять!

СИДІР КОМАРИНСЬКИЙ — чоловік,
Син **МИРОН** і дочка **ІРИНА**,
Брати: **ОМЕЛЯН, РОМАН, ВОЛОДИМИР і СТЕПАН.**

НОВИЙ ДІЛОВИЙ РІК УККА

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

рачами. Над певною кількістю збирачів був би член місцевої Фінансової комісії, який дбав би про те, щоб усі громадяни на його території були приділені одному з збирачів, і дбав би про відповідне функціонування всієї збіркової сітки на своєму відтинку. Фінансова комісія переконана, що між громадянами небагато є таких, що не склали б невеликого датку на УНФонд. Справа тільки у збирачах. Тому головна проблема стабілізації і підвищення висліду щорічних збірок полягає в придбанні відповідної кількості збирачів. Якщо збирачеві приділити невелике число громадян і до того в сусідстві збирача, не забракне охочих піднятися того завдання. Всім цим плянуванням і проведенням плянів у життя керуватимуть місцеві фінансові комісії. Тому найпершим завданням усіх Відділів УККА є негайно утворити такі комісії і допомогти їм перевести приділ вулиць і платників національного датку поодиноким збирачам й, що не менше важливе, підшукати перших збирачів. У деяких громадах, наприклад у Філядельфії, така організаційна система, хоч не набрала ще певних форм тривалости, принесла вже чималі успіхи.

Добровільне підвищення національного датку

До найважливіших плянів збільшення прибутків на працю УККА є апель до нашого громадянства та наших центральних і низових організацій, щоб вони добровільно підвищили свої датки на Народний Фонд УККА. Десять долярів від родини, чи від найбільших та найзаможніших організацій, ніяк не відповідає потребам УККА, ані повазі та засобам наших земляків та установ. Ця скромна сума збереглася незмінною від 20-ти років, і хоч за той час усе вдвоє подорожчало, але й матеріяльний стан нашого громадянства та його установ зріс більше, як вдвоє. В грудні м. р. Фінансова комісія УККА відбула з представниками українських центральних установ дві конференції. Зібрані схвалили звернутися до всього громадянства, а зокрема до всіх установ, із закликом збільшити свої вплати на УНФонд і встановили як засаду для центральних установ суму $100, а для місцевих, низових — $25, очевидно передбачаючи конечні вийнятки. В усякому разі, вплата центральної установи не повинна бути нижчою від $25. Референт центральних організацій став дир. Іван Винник, а організацій місцевих д-р І. Козак.

„Клюб конгресових сотників" і допомога організацій

Член Фінансової комісії УККА, ентузіяст громадської праці, д-р Микола Ценко, запропонував створити окремий „клюб сотників", тобто громадян, які в власної спонуки вплачували б на УНФонд по $100 річно. Схвалено подати цю пропозицію нашому громадянству і в майбутніх списках жертводавців на УНФонд вміщувати на початку списку окремі, почесні листи тих, які вплатили по 100, 50 чи 25 долярів. В ці окремі списки ввійдуть усі громадяни, незалежно від їх замешкання. Їхні пожертви будуть повторені у списках пожертв їх громад.

Конференція центральних установ схвалила запропонувати організаціям утворити окремий обов'язковий пост референта УНФонду і доручити йому допомогти УНФондові в збірці серед свого членства, його провідних органів та його низових клітин. Якщо наші центральні організації виконають це своє зобов'язання, справа щорічних збірок на УНФонд матиме широкий і певний ґрунт. Тоді можна було б щорічні розпачливі заклики до публічної жертвенности заступити пляновою, рівно розділеною, щоденною й тому певною працею всього нашого зорганізованого громадянства.

Вже з початком цього нового збіркового року всі наші громади одержать свої квоти, які разом досягнуть суму — $150 000, запляновану для бюджету на цей рік. Кожного місяця будуть в пресі проголошені висліди збірок в поодиноких громадах й підкреслене їхнє шляхетне змагання за першенство між собою. Це також повинно допомогти можливо скоро закінчити щорічні збіркові кампанії.

Передплатники „Українського Квартальника"

Особлива увага в цім році буде присвячена також справі придбання передплатників видань УККА, передусім „Українського Квартальника". Ціллю старань Фінансової комісії і її референта видань, д-ра М. Ценка, буде здобути в цім році щонайменше 500 нових передплатників „Квартальника", як перший крок до повного зрівноваження цього видавництва. На окружній нараді в Клівленді приявні представники Відділів УККА радо погодилися взяти контингент „Квартальника" і розмістити його на своїх теренах. Напевно й інші Відділи не відмовляться від того. Також слід сподіватися, що всі без вийнятку наші організації та всі члени провідних органів УККА та його Відділів (вони віддані у відання д-ра Б. Ковала) радо стануть передплатниками цього видання. Напевно знайдеться також багато громадян, які передплатять це цінне видання. Швидко вони одержать запрошення до передплати. Якщо вони не бажатимуть користати з того журналу, то зроблять добре діло, коли передадуть його в руки не-українських осіб чи установ, де воно зробить добру службу для нашої справи.

Відважна мета

Серед плянів і помітного пожвавлення закінчилося ще один рік УНФонду, без якого жадна праця УККА не була б можливою. Серед великих плянів на велике покращання як збірки на УНФонд, так і праці УККА, розпочався новий фінансовий рік УККА. Однак можна сподіватися, що все наше громадянство прийме прихильно нові намагання поліпшити дотеперішню працю і допоможе її підняти ще на один щабель вище. Доброю заповіддю цього є вплати на національний фонд в останніх місяці збірки, березні, які досягли імпонуючої суми — $11 472.

Останньо представники УККА відвідали Високопреосвященних Владик обох наших Церков і дістали запевнення їхньої зичливости для праці і жертвенности на цілі УККА. Також центральні установи привітали пляни скріплення прибутків УККА. В часу зустрічей з широкими громадськими колами майже не чується критики, зате є багато вияв доцінювання праці УККА, зокрема в останнім році, коли під його проводом наше громадянство вело і виграло завзятий бій за своє місце в столиці нашого нового краю. Всі знаки на землі і на небі вказують на те, що під добрими авспіціями розпочинається новий рік праці УККА і його УНФонду. Тому відважна мета, яку поставив собі УНФонд: !150 000 на 1964-ий рік, видається не тільки достойною української свідомої громади в Америці у великий Шевченківський рік, але також — реальною!

Праця
HELP WANTED MALE

МЕХАНІК — FLOOR MAN
Для перенесення й інсталяції автових спружин. Добра платня для першоклясних робітників. Постійна праця.
UNITED AUTO SPRING CO.
102 South Kensico Avenue
White Plains, New York

ПОТРІБНО
НА ПОСТІЙНУ ПРАЦЮ ЧЕРЕЗ ЦІЛИЙ РІК
НА СОЮЗІВЦІ
КУХАРЯ
та
РОБІТНИКА
до фізичної праці
Зголошуватись:
UKRAINIAN NATIONAL ASS'N ESTATE
KERHONKSON, N. Y.
Tel.: Kerhonkson 5641

Праця
HELP WANTED FEMALE

СПОСІБНА УКРАЇНСЬКА СЕКРЕТАРКА
зі знанням машинописання і стенографії або охотна навчитися стенографії, потрібна на добрих умовах.
Зголошення з коротким життєписом до адміністрації „СВОБОДИ"
83 Grand Street
Jersey City, N. J. 07303

Увага! Увага!
В. КУЗЬМИНСЬКИЙ
знову на Hillside Avenue
Всім добре відомий український брокер В. Кузьминський злучив свою канцелярію з найбільшою і найстаршою фірмою на Квінсі і Лонг Айланд —
Corwin Gutleber Agency, Inc.
Ця фірма існує вже від 1879 року і оперує тепер сімома великими бюрами — у власних будинках. Через солідну й добру обслугу, її ім'я вже й багатьом українцям відоме. Тут є все, що сьогоднішня торгівля нерухомостями вимагає:
- ВЛАСНА ІНСТИТУЦІЯ ДЛЯ МОРГЕДЖІВ
- ВЛАСНИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ ВІДДІЛ
- АСЕКУРАЦІЇ ВСІХ РОДІВ
- ОКРЕМИЙ ВІДДІЛ ДЛЯ ПРОДАЖІ ЗЕМЛІ в ФЛОРИДІ, так зв. "CAPE CORAL"

ОКРЕМІ ВІДДІЛИ ДЛЯ ПРОДАЖІ:
- МЕНШИХ БУДИНКІВ
- ДОХОДОВИХ ОБ'ЄКТІВ
- БІЗНЕСІВ КОЖНОЇ ДІЛЯНКИ і т. д.

З нагоди цього злучення — в цьому місяці ми постараємося дати Вам якнайкращі купна! Ми сподіємося користати далі Вашим повним довір'ям — готові до Ваших послуг!
В. КУЗЬМИНСЬКИЙ
Corwin Gutleber Agency, Inc.
139-50 Hillside Avenue — JAMAICA 35, N. Y.
(Доїзд сабвеєм до Supthin Boulevard)
ТЕЛЕФОНИ, ЯК ДОСІ:
OL 8-6330 або AX 7-3320

АПЛІКАЦІЯ НА ПРИЙНЯТТЯ
— на —
КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
на Союзівці,
КЕРГОНКСОН, Ню Йорк,
від 9-го СЕРПНЯ 1964 року

Ім'я і прізвище: ....

Адреса: ....

Вік: .... Член УНСоюзу, Відд.: ....

Знання української мови:

СЛАБЕ ☐ ЗАДОВІЛЬНЕ ☐ ДОБРЕ ☐

Залучую на рахунок оплата $ ....

(Повна оплата курсів — $120.00. Половину належности треба вплатити із аплікацією).

Аплікації висилати на адресу:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION ESTATE
Kerhonkson, New York

Мистецтво

НОТАТКИ OMYA

Нова виставка Людмили Морозової

Коли Людмила Морозова який рік тому прийняла часово працю в одній американській установі, дехто зітхав: „Морозова перестала малювати, не стало одної малярки". Заповіджена на 12-го квітня ц. р. в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку нова її виставка присмно розчарує тих, які з нею, як малярхою, прощалися. З цієї нагоди варта згадати коротко про мистецтво.

Правда, писати інформаційну замітку про малярки багато трудніше, як про малярів. Коли, наприклад, сказати, „стара малярка", мусите відразу застерігатись і перепрошувати, що не маєте на увазі метрики, а мистецьку освіту, дорібок, відоме ім'я. Воно підходить до Людмили Морозової, одної з найбільш відомих українських професійних малярок.

Студіювала у Київському Художньому Інституті в Києві і була ученицею славетного Федора Григоровича Кричевського, якого — як усі його колишні учні — по нинішній день згадує з глибоким сантиментом. У 1942 році переїхала до Львова, де взяла участь у тій великій малярській виставці, на якій галичани вперше познайомились з цілим рядом першорядних наддніпрянських мистецьких талантів. Переїхавши на еміграцію, знову влаштувала виставку в Ашафенбурґу, а після того — дві виставки в Ню Йорку. Тут вона впродовж 10-ох років вчила в Квінсборо Арт Сосайті. Тому три роки виступила в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку з так мовити, „комерційною" виставкою, продаючи образи за безцінь. Деякі наші мистці по нинішній день не можуть їй цього забути, дорікаючи, що цим вона знецінила мистецький стан. Але Людмила Миколаївна відповідає коротким арґументом: за здобуті на тій виставці гроші купила негайно хату в Гантері, де влаштувала собі постійну студію...

Гантер в Кетскільских горах з улюбленим місцем творчости для багатьох наших мистців. Цікаво порівнювати їхні твори, мальовані з тих самих або дуже подібних клаптиків гірської природи, як різно кожний з них сприймає те саме побачене, як різно розуміє своє мистецьке завдання і різно технічно розв'язує його. Один, наприклад, старається тільки реалістично відтворити красвид, інший з куснем природи створює експресіоністично повну динаміки романтичну драму, — Людмила Морозова дає тільки тиху ідилію. Колись — оповідає вона — за її ще дуже молодих років один рецензент побажав їй зберегти ту саму ясність і простоту кольорів. Вона зберегла їх і по нинішній день. Вона, при всій своїй життьовій енергії, ініціятиві і робітливості, сантиментальна — і такі й її образи. Нічого не порадите: у малярів може у ще більшій мірі, як у письменників і поетів віддзеркалюється в їх творах їхня вдача, їхнє світосприймання. Вона любується в ясних пастелевих кольорах, а яскраву червінь вживає хіба тільки у квітах, які найбільше зробили їй ім'я. Але водночас, глядачі інколи дивуються, чому Людмила Морозова, сантименталістка і звеличниця гірської природи, надзвичайно рідко подає дерева в повноті їх зеленого розквіту, а здебільша вони якісь такі бідні, безлистві, з обчімханими гілками. Всі її дерева наче заплакані, наче оповиті мрякою, прикметною для імпресіоністів, хоч я не певний, чи можна Морозову до них зарахувати. А втім, образ Морозової пізнаєте здалеку: вона належить до тих мистців, що мають маркантний, тільки їм прикметний стиль, який відрізняє їх від інших.

На теперішній виставці Морозова виступає з новими 80 експонатами — самі олії: пейзажі, квіти, акти. Таку виставку можна приготувати впродовж відносно короткого часу тільки при величезній витривалості і робітливості та надзвичайній легкості малювання. Звичайно, на тій легкості мусять інколи терпіти мистецький рівень і рівність мистецької вартости образів. Це й, може, найповажніший закид на адресу Морозової, що вона малює — забагато. А втім, слава Богу, живемо у світі, в якому нема політруків, що накидали б тематику творчости та визначували її „норму".

На запрошеннях на виставку Людмили Морозової сказано, що малярка влаштовує її — під фірмою Об'єднання мистців українців в Америці — перед своїм виїздом до Греції. Хоч Л. Морозова запевняє, що ця теперішня виставка не буде „комерційна", проте можна припускати, що з уваги на згадку про далеку подорож — її образи будуть доступні для широкої публіки. Відомо, що нещастям наших мистців є сумний факт: ті українці, які мають гроші, або не купують зовсім образів, або вважають, що мають їх вже досить, а ті, що хотіли б купувати — не мають грошей. Людмилі Морозовій можна тільки побажати, щоб привезла з Греції стільки нових образів, щоби можна влаштувати ними наступну виставку, а що тематикою буде новітня Геллада, а не Гантер, то це байдуже: — тематика не є критерієм мистецької вартости твору.

Іван Кедрин

Доражники Рокефеллера вимагають від нього заяви в справі його розводу й одруження

Вашингтон. — Численні приятелі і дорадники нюйоркського губернатора Нелсона А. Рокефеллера щораз більше на нього натискають, щоб склав окрему заяву в справі свого розводу та в справі одруження з жінкою, що також розвелася, залишаючи при першому чоловікові малолітніх дітей. Цю заяву мав би Рокефеллер скласти ще перед праймеріями, що відбудуться 15-го травня в Орегоні а 2-го червня в Каліфорнії. Рокефеллер мав перед виборами в Ню Гемпшірі скласти заяву в справі свого розводу й одруження, але в останній хвилині він відмовився це зробити. Після праймеріз прихильників в тому стейті домагаються, щоб він його знову домагаються від нього вияснення, бо гадають, що Рокефеллер був на третьому місці у праймеріях в Ню Гемпширі внаслідок свого розводу. Та ніхто із приятелів Рокефеллера не знає, як він міг би себе обороняти в цій дразливій справі, що він розвівся з жінкою, матір'ю п'ятьох дітей, з якою прожив 31 рік, і одружився з іншою розведеною матір'ю чотирьох нелітніх дітей. Пані Рокефеллер сподівається у червні дитини.

Айзенгавер твердить, що демократи змагають до централізації уряду

Ню Йорк. — Колишній президент Д. Д. Айзенгавер надрукував статтю в тижневику „Сатердей Івнінг Пост", в якій твердить, що він є тому республіканцем, що демократи ведуть цю країну до централізації. „Я вже запевняю, що я не став алармістом для якихось партійних цілей". Далі автор статті пише, що ніщо в цій країні не загрожує жадна небезпека, жадне фінансове чи політичне банкрутство, чи політична тиранія. Але з багатьох дій Демократичної партії видно, що вона відступає від опертя на одиницю, бо все звертають очі на те, що робить уряд, який має бути тим „добрим батьком", який про все подбає. Айзенгавер гадає, що замало є такої загальної панації, як — „боротьба проти убозтва".

Посвячення прапору ЛВУ

9-го лютого було днем Ліги Визволення України. Цього дня українська організована спільнота приймала участь у святкуваннях, пов'язаних з посвяченням прапору ЛВУ та Об'єднання Жінок ЛВУ.

Святкування почались зранку о год. 9-ій Богослужбою в церкві св. Михаїла, при масовій участі вірних і представників різних організацій. В часі відправи гарну проповідь виголосив парох о. проф. М. Кушнірик. Після Богослужби акт посвячення прапору з церемоніями довершили о. парох в сослуженні оо. Ст. Коляновського і М. Маркова, при асисті проводів обидвох Відділів ЛВУ та фундаторів. З акту посвячення були новини на телевізії у франкомовній — канал 10 о год. 6-ій вечора, а на англійській станції канал 12 двічі, а саме о год. 11-ій та 12.30 ночі.

В рямцях дальшої програми святкувань відбувся по полудні о год. 3.30 Святочний Бенкет, на якому почесним гостем і головним доповідачем була Маруся Бек, радна міста Дітройту. До піднесення урочистостей святкування причинились також присутність на Бенкеті Їх Ексц. Кир Ізидора Борецького — Єпископа з Торонта, представника міської управи Поля Еміля Соважо, численного українського духовенства, відпоручників поневолених Москвою народів в особах консуля В. Томсона — лотиша, проф. В. Томкова — білоруса, Г. Горкого — чеха, Томіслава Зої та Марка Юкіса — хорватів, а також численних делегатів від майже всіх українських організацій та установ.

Програма Бенкету, яким вміло проводив інж. Я. Чолій, проходила з успіхом. Святочне слово виголосив відпоручник Головної Управи ЛВУ з Торонта ред. М. Сосновський. Він офіційно передав голові місцевого Відділу ЛВУ прапор, який після короткого слова передав його в руки хоружних. Процедура передання прапору, так в самій церкві, як на залі в часі Бенкету мала врочистий характер та залишила по собі глибоке враження. В низці привітів, які виголосили проф. О. Кушнір — голова місцевого Відділу КУК-у, о. проф. М. Кушнірик — місцевий парох, представник посадника міста та речники поодиноких запрошених народів, на окреме вирізнення заслуговує слово Владики Ізидора з Торонта.

Незабутнє враження залишила промова головного доповідача Марії Бек. Вона в поетичній формі перенесла всіх думка на рідні землі, викликаючи в багатьох сльози за втратою і недолею батьківщини. Вона поділилася враженнями з поїздки по Україні, вказуючи на страшне поневолення московським окупантом під національним, культурним, економічним і правним оглядом.

В мистецькій частині прикрасила програму Бенкету п-і Мирося Вербицька-Бушар, виконавши майстерно дві пісні, при фортепіяновому супроводі студ. М. Гаврилюка.

На бенкеті було понад 350 осіб з тим, що багато осіб повернуло домів, бо заля виявилася за малою.

Святкування знайшли широкий відгук у франкомовній та англомовній пресі, радіо й телевізії. ЛВУ сповнила свою важливу місію та за заслуговує на повне признання.

На завершення святкувань в понеділок 10 лютого члени Управи ЛВУ в асисті п-і Марії Бек були прийняті особисто посадником міста і М. Бек передала мейорові Ж. Драпо ключ міста Дітройту. Всі присутні вписалися до пропам'ятної золотої книги.

Без сумніву, ці святкування ЛВУ, були успішною імпрезою.

● У Лондоні появилася книжка про історію скандальної афери колишнього міністра військових справ Джана Профумо, який заплутався в любовну аферу з дівчиною легких звичаїв Кристиною Кілер, яка водночас була приятелькою совєтського морського аташе Євгенія Іванова. У тій книжці різко критикується англійські слідчі й судові власті, які нібн повірили фальшивим зізнанням свідків, що обтяжували лікаря д-ра Стіфена Варда, який познайомив був Кристину Кілер з обома названими мужчинами та який згодом, засуджений судом, покінчив самогубством.

● У південно-корейському парляменті, у зв'язку з масовими демонстраціями націоналістичних студентів проти нормалізації взаємин з Японією і покликанням до війська додаткового контингенту рекрутів, вирішила дебата, чи і поскільки південно-корейська армія є незалежна, чи завжди ще формально є тільки частиною армії Об'єднаних Націй під командуванням американського генерала. Технічно — Південна Корея і Об'єднані Нації все ще є в стані війни з Північною Кореєю, з якою існує тільки військове перемир'я.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 10-го КВІТНЯ, 1964 р.

БРУКЛИН, Н.Й. — Спеціяльні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 325 о год. 8-ій веч. в УНДомі при 216 Гренд вул., Бруклин. Просимо всіх членів прибути, щоб вибрати делегатів, які підуть на відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. — Андрій Цюпа, секр.

СУБОТА, 11-го КВІТНЯ, 1964 р.

ЕМБРІДЖ, Па. — Місячні збори Б-тва св. Василія, Відд. 161 о год. 7-ій веч. у власній домівці. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні збори Т-ва Мир, Відд. 324, о год. 7-ій веч. — І Струк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Квартальні збори Б-тва св. Володимира, Відд. 130 о год. 8-ій веч. в приміщенні Українських Католицьких Ветеранів при 33 Іст 7-ма вул. — І. Малець, секр.

КЛІФТОН, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва Українська Січ, Відд. 182 о год. 6-ій веч. в залі Української Православної Церкви при 45-47 Гоуп Аве., Пассайк, Н. Дж. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н.Й. — Місячні збори Відд. 204 о год. 6-ій веч. в залі Укр. Прав. Церкви при 206 Іст 11-та вул. — д-р В. Палідвор, секр., П. Марко, предс.

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва М. Грушевського, Від. 219 від год. 7 до 8 веч. при 675 Саут 19-та вул. — М. Й. Юрів, секр.

BARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel.: GR 3-3550, New York City
ВЕЛИКОДНЯ КЕРАМІКА
у великому виборі
в АРЦІ

Українське Висилкове Бюро
Roman Parcel Service
141 2nd Ave., New York City
Tel.: GR 5-7430
— висилає —
ПАЧКИ з одягом і харчеві, авта, холодільні, машини до шиття, мотоциклі, ровери, машини до прання.
ВІДКРИТО ЩОДЕННО.
Неділі від 10 до 3.

Real Estate

Великий список
ЗЕМЛЯ — ФАРМИ — ДОМИ.
Готелі та літні доми і бизнеси.
DUSO REALTY
KERHONKSON, N.Y.

2 ПОТОКИ
на 12 акрах, ідеальне для полювання, стодола, 5 кім. дім, потребує праці; лазничка, глибока криниця, добра дорога.
Ціна $9.500.
КОРР OF KERHONKSON, N.Y.
Tel.: Kerhonkson 7500

На ПРОДАЖ або ВИНАЙМУ
Добре місце для пенсії, бл. Toms River, N.J.
Дім і 2 площі $8,500, або дім з 5 додатковими площами. Ціна $10,000. Дім в добр. стані. Тел. **(212) TE 8-7198 N.Y.C.**
Цілий день до 9-ої веч.

БОНГАЛА
10 приміщень, включ. зимовий годинний дім на 14 кімнат з 17 акр. окремо лісу з потоком в Accord, N.Y. Сплати. Тел. або писати:
Albert I. LONSTEIN, Attorney
Wayside INN Bldg
Ellenville, N.Y. EL 3-065

BROOKLYN, добра околиця
8 род. осібняк, мур. по 7 кім. апартамент, $6,000 на рік доходу. Ціна $24,500.
WOODHAVEN
2 род. мур. 3 роки старий. Ціна — $29,000.
H. REALTY
124 Wyckoff Avenue
Ridgewood, Queens, N. Y.
Tel.: GL 6-0411, GL 6-6922
W. MOROZ

РІЗНЕ

NUDLAND BEACH
4 кім. дім., всі удогіднення, бл. автобус, помір. ціна, присмне літо. ТАКОЖ маємо 4 кім. дім, центр. огрівання, на цілий рік, душ в середині, гар. город, один бльок від океану.
Tel. EL 1-2867

BUSINESS OPPORTUNITY

BROOKLYN
CANDY — LUNCHEONETTE
Наріжня крамниця, близ. шкіл, церков, свіжо відновлено, засн. тому 35 р., ідеал. для подружжя. Доск. оборот — $1,200 тижнево. Чуд. купно, треба оглянути, щоб оцінити. Ціна на скорий продаж. Телефон власника:
PR 3-9039 — PR 3-9255

НАДЗВИЧАЙНА НАГОДА!
New Jersey
ДЕЛІКАТЕСЕН І ГРОСЕРІЯ
3 городом, Jersey City Hghts. $1,400 тижнево, мало годин, закрито в неділю, наріжний будинок (мур.), два 4 кім. апарт. і екстра крамниця і гараж на 2 авта. Жадає $20,000 готівки.
Тел. 201 798-9674

FUNERAL DIRECTORS

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор
Похоронного Заведення
123 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА.

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в **BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.**
Контрольована температура.
Модерна каплиця до ужитку **ДАРОМ.**
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

ХВОРІ НЕ ТРАТЬТЕ НАДІЇ
КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!
Зажийте ще сьогодні
ЗІЛЛЯ Д-РА МІЛЛЄРА
під назвою
J. MILLER'S PURE HERB COMPOUND # 6,
а вже завтра почуєтесь ліпше. Якщо не будете задоволені протягом 48 годин, зверніть пачку, а гроші будуть Вам зараз повернені.
Терплячі на недуги шлунка, на квасн жолудка, запір, нестравність, гази, відбивання, завороти голови, біль у крижах і інші недомагання НЕ ЧЕКАЙТЕ, а спробуйте зараз!
Ціна одної пачки зілля $10.00, а якщо хочете для свого приятеля, тоді дві пачки тільки — $15.00. Пишіть зараз долучуючи чек або Моней Ордер на адресу:
THE MILLER CO., INC.
Dpt. 41
790 Broad Street Newark, N.J.

ТАРЗАН, ч. 5218. Тарзан діє!

Перші промені ранішнього сонця пробудили квіти, тварини та Тарзана.

Він зиркнув до шатра свого приятеля, але на своє здивування хлопця не було!

Він негайно підозрівав Барнеса... Але був здивований фактом, що люди ще були в таборі!